

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

תוכן

- א. וכתב לה לשמה וליכא.....1
- ב. גט שכתבו שלא לשמה והעביר עליו קולמוס לשמה באנו למחלוקת.....2
- ג. הרי שהיה צריך לכתוב את השם ונתכוין לכתוב יהודה וטעה ולא הטיל בו דלת מעביר עליו קולמוס ... אין השם מן המובהר.....2
- ד. כתבו על איסורי הנאה כשר.....3
- ה. וכתב ולא חקק ... דחק תוכות הא דחק יריכות.....3
- ו. כתב לה גט על טס של זהב ואמר לה התקבלי גיטך והתקבלי כתובתך ... נתקבלה גיטה ונתקבלה כתובתה ... אי אמר לה אין אי לא לא מאי טעמא אורא דמגילתא הוא.....5
- ז. הרי זה גיטך והנייר שלי אינה מגורשת על מנת שתהזירי לי את הנייר הרי זו מגורשת ... בין שיטה לשיטה ובין תיבה לתיבה.....5
- ח. היו מוחזקים בעבד שהוא שלו וגט כתוב על ידו והרי הוא יוצא מתחת ידה ... בכתובת קעקע 6
- ט. הגדרות אין להן חזקה.....7

דף כ.

א. וכתב לה לשמה וליכא

צריך¹ שתהיה כתיבתו וחתירתו לשם האיש המגרש ולשם האשה המתגרשת, דכתיב (דברים כד פסוק א) וְכָתַב לָהּ סֵפֶר פְּרִיִּתָתָהּ, ודרשו בו חז"ל שבא ללמד שצריך לכותבו לשמה. וכיון שהקפיד הכותב לכותבו לשם האשה המתגרשת אמרו חז"ל שהוא הדין שצריך לכותבו גם לשם האיש המגרש, דמאי שנא. ועוד וכתב הוא בעצמו משמע, וכשהוא כותבו הרי ודאי הוא כותבו לשם עצמו שיגרש בו את אשתו, וא"כ גם כשכותבו אחר צריך שיהא בשליחותו דשלוהו כמותו.

¹ שו"ע ונו"כ אבעה"ז קלא א

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

וצריך לכותבו כדי שיגרש בו המשלח את אשתו וזהו לשמו, ואם לא כתבו לשמה אינו גט², כיצד, סופר שכתב גט ללמד בו לתלמידיו או להתלמד בו, ובא אחד ומצא שם שנכתב בגט זה הוא כשמו ושם האשה כשם אשתו ושם העיר כשם עירו, ומצאו אפילו בו ביום שנכתב שאינו מוקדם ונטלו וגירש בו אינו גט, שהרי לא נכתב לשם גירושין כלל.

ב. גט שכתבו שלא לשמה והעביר עליו קולמוס לשמה באנו למחלוקת

ואם לא כתבו³ לשמו ואחר כך העביר עליו הקולמוס לשמו אינו גט, דהעברת קולמוס אינו נקרא כתיבה שהרי כתוב ועומד הוא, והתורה אמרה וכתב לה ולא זה שכבר כתוב הוא⁴, ויש חוששין לו.

ג. הרי שהיה צריך לכתוב את השם ונתכוין לכתוב יהודה וטעה ולא הטיל בו דלת מעביר עליו קולמוס ... אין השם מן המובחר

כשמתחיל לכתוב הספר תורה יאמר בפיו שכותב ספר זה לשם קדושת ספר תורת משה, ואותה האמירה מועלת לכל הספר חוץ מן האזכרות, אבל בכל פעם שיגיע לכתוב שם מן השמות שאינם נמחקים צריך לקדשם בפני עצמם, שיאמר בפיו בכל פעם זה אני כותב לשם קדושת השם, ואם לא עשה כן

² ואין פוסל אפילו לכהונה כמ"ש ר"פ כל הגט וברמב"ם פ"ג א"כ אין קידושין של אחר תופסי' בה ואם כתב הכל לשמה והרי את מותרת כתב שלא לשמה יש לחוש לומר' אם קדשה אחר הואיל בטופסי גיטין הראשוני' לא היה כתב והרי את מותרת וכו' כמ"ש בתוס' דף כ"ו כן כתב הב"י בסימן קכ"ג

³ שו"ע ונו"כ שם ה

⁴ ס"ל לרמב"ם דיו על גבי דיו לא הוי כתב כלל ואינו פוסל אפילו לכהונה וכן פסק פי"א ה' שבת מיהו מ"ש המגיד פ"ג ה"ג אפילו לר' יהודה דאמר אם מעביר קולמוס מקדש השם מ"מ בגט לא מהני משום דבעינן גט כריתות ולא משמע בסוגיא כן ותוס' גיטין דף י"ט כתבו כשהכתב של השני מתקן חשיב יותר כתב לפי זה בגט מסתבר טפי דכתב השני הוי כתב א"כ ר"י דס"ל בעלמא דכתב השני הוי כתב מכ"ש גט לכן אוקמי רב חסד' לר"י כתב שני הוי כתב ולר"ח ולרשב"א דהיינו ה"א שהיא כאן ס"ל דחוששין לו היינו קידושין תופסין בה ופוסל לכהונה ומדברי הרמ"ה שהביא הטור בסי' ק"ל משמע דאין קידושין תופסי' בה ופוסל לכהונה. ב"ש שם ה

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

פסול⁵, ואפילו העברת קולמוס עליהם לשם קדושה אינו מועיל להם⁶ ונשארו בפסלותם.

ד. כתבו על איסורי הנאה כשר

בגט הכתיבה יכולה להיות על כל דבר שיכולין לכתוב עליו⁷, ואמרו חז"ל שכותבין אותו⁸ אפילו על דבר שהוא אסור בהנאה, שהרי מכל מקום דבר הניתן מיד ליד הוא⁹. ובלבד שיהא דבר שמותר לקיימו, אבל אם הוא מן הדברים שאסורים לקיימן שצריכין לבער מן העולם, יש אומרים שאין כותבין עליו שהואיל ועומד לשרוף כשרוף דמי¹⁰, וכמאן דליתיה דמי ולא כלום נתן לה¹¹.

ה. וכתב ולא חקק... דחק תוכות הא דחק יריכות

עוד למדו חכמינו משמעות¹² מלת וכתב, וכתב ולא וחקק, כלומר שצריך שיכתוב יריכי האותיות עצמן שזהו נקרא כתיבה, ולא שיחקק תוכי

⁵ ושי"ך א ובי"ח כתבו שאם נתכוין לשם קדושה אע"פ שלא הוציא בשפתיו אינו פוסל בדיעבד הואיל והוציא בתחלת כתיבת הס"ת בפיו.

⁶ וכן אם היה לו לכתוב שם אלהים אחרים ואמר עליו גם כן שכותבו לשם קדושה אינו פסול בכך, דהוי כמקדיש בעלי מומין לגבי מזבח שאינן קדושים, שאין הקדושה חלה עליהם, הכי נמי הכא אין הקדושה חלה. ⁷ דקדקו חז"ל כתיב [דברים כד, א] וכתב לה ספר כריתות, וסתם ספר הנאמר בכל מקום פירושו הקלף שכותבין עליו, ואם היה פירוש ספר דהכא קלף שכותבין עליו, היה לו לומר וכתב לה על ספר או בספר וגו', והיה פירושו שיכתוב לה על הספר או בספר דברים הכורתין בינו לבניה, אבל מדכתיב וכתב לה ספר אין פירוש ספר שבכאן קלף אלא פירושו ספור דברים. לבוש שם

⁸ משמע רק דיעבד וכדעת תוס'. ב"ש שם א. ובב"ח כתב דאף דאית' בגמרא דכתבו על איסורי הנאה כשר דמשמע דוקא דיעבד וכן כתבו התוס' להדיא דאסור לכתוב לכתחלה דהא מתהני באיסורי הנאה מ"מ נראה לי עיקר דשרי לכתחלה דאין מתכוין ליהנות כלל אלא לכתוב עליו נט ודבריו תמוהין מאד איך נחלק על דברי התוספות בדבר פשוט כזה וכי אין לך הנאה גדולה מזה שעושה צרכיו בדבר שאסור בהנאה וגם משתכר ממון דהא היה צריך לקנות קלף לכתוב עליו הגט ולא גרע זה משוחט מסוכנת בסכין של ע"ז דאסור ואין לך הנאה גדולה מזה שמגרש אשה רעה מביתו ומתרפא מצרעתה. ח"מ שם א

⁹ ולא אמרינן כתותי מכתת שיעורייהו כמו גבי שופר ואתרוג דגט לא בעי שיעורא. מ"ז שם א ¹⁰ לא ידעתי למה כתב בפשיטות הגט בטל הא הר"ן לא כתב דין זה רק למ"ד כל העומד לישרף כשרוף דמי ור"ש הוא דאית ליה הכי בדאיתא במנחות דף ק"ב ולמעמי' אזיל דס"ל דכל העומד לזרוק כזרוק דמי ולא קי"ל כר"ש וכמו שפסק הרמב"ם פ"ד מהלכות פסולי המוקדשין גבי אשם תלוי, ח"מ שם א, וכן פרי"ח חולק ופסק דהגט כשר כשאר איסורי הנאה ע"ש פלפול ארוך והעלה דהרמב"ם ס"ל כל העומד לשרוף לאו כשרוף דמי זולת במידי דבעי שיעור ע"ש. ובב"ש שם ב חלק עליהם וכתב ס"ל להרמב"ם כל העומד לזרוק כזרוק דמי וכן העומד לשרוף אלא אשם תלוי שאני.

¹¹ ועל נייר שקורין פאפיר שלפעמים נקבע בדפוס צורת שתי וערב אוסר הג"פ לכתוב עליו גמ. תורת גיטין חדושים שם ב

¹² שו"ע ונו"כ אבהע"ז שם קבה ד

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

האותיות וצירידיהן סביב עד שיהיו גופי יריכי האותיות נעשין מעצמן, שזהו נקרא חקיקה ולא כתיבה,

הילכך חקק את הגט על הטבלא או על האבן או על טס של מתכות, אם חפר יריכי האותיות שנמצא הכתב שוקע כשר, וכן אם חקק יריכי אותיות מאחורי הטס עד שבלטו האותיות על פני הטס כשר, אף על גב שאינו כתיבה ממש בדיו, כיון שעיקר מעשיו היו בגופי יריכי האותיות חשיב כתיבה.

אבל אם חפר תוך האות וסביבותיו עד שנראו הירכות גבוהות מכאן ומכאן, או שהכה על פני הטס בחותם עד שנמצאו האותיות בולטות כדרך שעושין דינרי זהב, אינו גט¹³, שהרי לא עשה מעשה בגופי האותיות אלא סביבותיהן והם נעשו מאיליהן ואין זה וכתב.

וכן אם מילא הנייר בדיו סביב מקום יריכי האותיות, ומקום יריכי האותיות הניח חלק ולבן עד שיוכלו לקרותן, הרי לא עשה מעשה בגוף האותיות ואינו גט, ולא נקרא חק תוכות או יריכות אלא בשכל האות נעשה כך, אבל אם צריך עדיין לתקן שיהיה אות הרי זה כשר¹⁴.

י"א¹⁵ דלכתחילה יש להחמיר שלא לכתוב בקולמוס של ברזל, שלא לבא לידי חקיקה

דף כ:

¹³ היינו דוקא בתורף בטל מדאוריית' אבל אם חוקק יריכי אותיות הוי כתב אף על גב לענין שבת הוי כתב אפילו אם חק תוכות דקי"ל אם נטל גובהו של חית ונשאר שני זי"ן חייב שאני שבת דילפינן ממשכן דהוי כתב אפילו רשימה מה שהיו רושמים על הקרשים אבל בעלמ' לא כ"כ הסמ"ג והמ"ו ואם ניתן גט שנדפס נראה לכאורה דכשר בדיעבד דהוי כתב ממש. ב"ש שם ג

¹⁴ פ"י שצריך לכתוב כף כפופה וכתב נו"ן כפופה ונמשכה רצועה מקצה אל קצה וצריך למהוק הרצועה ועדיין נשארה נו"ן וצריך למשוך ולעשותה כף זה לא מיקרי חק תוכות דלא הוי חק תוכות אלא במחוסר מעשה כההיא דמ"ם פתוחה שמעה וסתמה וכשיגרור הסתומות הו"ל ממילא פתוחה ולפי זה אם סתם המ"ם קודם הגמר בזה יכול לגרור הסיתום כיון שעדיין צריך להוסיף ברצועה המשופעת כמין יו"ד על כן יגרור תחילה הדבוק ואח"כ יגמור. מ"ז שם ד, ואם נפל מעט דיו יכול להוסיף דיו ולעשות מדיו שנפל ומדיו שהוסיף יוד או וא"ו ולא הוי חק תוכות אף על גב תחלת האות הוא ע"י הדיו שנפל מ"מ כל שצריך לסייע לגמר האות כשר כ"כ הבי"י. ב"ש שם ה

¹⁵ רמ"א שם, ובמ"ז שם ג כתב כה"ג כשר דהוא חק ירכות וצ"ל דמתחילה אסרו כל החקיקות בשביל חק תוכות על כן נראה דאם הוה צריך לכתוב בקולמוס של ברזל אין להחמיר כלל. ובתורת גיטין באורים ג שם כתב ולפענ"ד נראה דהטעם הוא דיש לחוש שמא יחקוק עם הברזל מחמת שלא יהי' דיו בהקולמוס, ואז הוי ככתב, דחקיקה ג"כ כתב הוא כמ"ש התוס' גיטין מ' [ע"ב] ד"ה מקרעין, ואח"כ יעבור מקום החקיקה בדיו ואז הוי כדיו ע"ג סיקרא דאמרינן בגיטין דף י"ט [ע"א] דחייב שתים אחת משום מוחק ואחת משום כותב, וכיון דהוי מוחק לכתב הראשון וכותב כתב שני אמרינן ביה עשו עדים שליחותן, ובוראי כשהסופר כתב מקודם בסיקרא ואחר כך העביר עליו בקולמוס בדיו דהגט במל כיון שכבר עשו עדים שליחותן בכתב הראשון, וה"נ דכוותי'.

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

**ו. כתב לה גט על טס של זהב ואמר לה התקבלי גיטך
והתקבלי כתובתך... נתקבלה גיטה ונתקבלה כתובתה
... אי אמר לה אין אי לא לא מאי טעמא אוירא דמגילתא
הוא**

גט שחקקו על טס של זהב¹⁶ ואמר לה הרי זה גיטך ובוזהב שבו תתפרע את כתובתך, אף על גב דהוה ליה הגט כפורח באויר ולא יהיב לה מידי בתורת גט, ואנן ונתן דבר שיש בו מתנה מיד ליד, מ"מ כיון שאמר בפירוש בזהב שבו תתפרע כתובתך הוי כאילו אמר¹⁷ התקבלי גיטך ויהא הטס נחשב בתורת נתינת הגט ומחלי לי כתובתך בכדי שיווי הטס, והרי היא סברה וקבלה על מנת זה ומחלה.

במה דברים אמורים כשאמר כן בפירוש¹⁸, אבל אם נתן לה הטס סתם ואמר לה התקבלי גיטך, אפילו הגליון הוא שלה ואינו נכנס בפרעון כתובתה משום דאויר דמגילתא הוא ובטל לגבי הגט.

והמנהג הוא לכותבו על קלף לכתחלה בכל דיניו ולצד הבשר, ואם כתבו שלא לצד הבשר כשר שהרי יכול לכתוב לו על כל דבר¹⁹.

**ז. הרי זה גיטך והנייר שלי אינה מגורשת על מנת שתחזירי
לי את הנייר הרי זו מגורשת... בין שיטה לשיטה ובין
תיבה לתיבה**

אמר לה²⁰ הרי זו גיטך והנייר שלי אינה מגורשת, שכיון שלא נתן לה הנייר לא נתן לה כלום אלא האותיות פורחות באויר, והתורה אמרה ונתן לה וגו',

¹⁶ שו"ע ונו"כ שם קבר ה

¹⁷ ח"מ שם כג, ב"ש כ

¹⁸ הקשה רשב"א כיון דנתקבלה כתובתה הו"ל גט פורח באויר ותיירץ דהוה כאומר התקבלי גיטך ומחלי לי כתובתך עכ"ל ולפי זה אין דין זה אלא באם האשה נתרעה לזה אבל בע"כ לא יוכל לומר כן אפילו במקום שאין חרם דר"ג שלא לגרש בע"כ ולא ידעתי למה לא דימה הרשב"א זה לגיטה וחצירה באים כאחד בס"י קל"ט ה"ג גיטה וכתובתה באין כאחד ולפי זה יוכל לגרשה במקום שאין חרם דר"ג. ט"ז שם א

¹⁹ לבוש שם

²⁰ שו"ע ונו"כ שם קמוג יא

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

דבר שיש בו נתינה משמע. אבל אם אמר לה הרי זה גיטך על מנת שתחזיר לי את הנייר הרי זו מגורשת, דמתנה על מנת להחזיר שמה מתנה, והיא תקיים התנאי ותחזיר לו את הנייר ותהא מגורשת בקיום התנאי²¹.

י"א²² שלא שנא אמר כן על עיקר הגט לא שנא אמר כן על הנייר שבין השיטות והאותיות בכולן אינה מגורשת. וי"א²³ שהרי זו ספק מגורשת.

ת. היו מוחזקים בעבד שהוא שלו וגט כתוב על ידו והרי הוא יוצא מתחת ידה ... בכתובת קעקע

היה הגט²⁴ חקוק על ידו של עבד בכתובת קעקע²⁵ והיה יוצא מתחת ידה, וגם התימת ידי העדים חקוקים על ידו²⁶ בכתובת קעקע²⁷, הרי זה מגורשת אף על פי שאין שם עידי מסירה, שהרי כתובת קעקע הוא כתב שאינו יכול להזדייף, ובכתב שאינו יכול להזדייף מספיק בעידי התימה ואין צריך עידי מסירה²⁸, שאין לחוש שמא תנאי היה שם וזיפתה כיון שאינו יכול להזדייף.

²¹ והיינו להפוסקים דס"ל בתנאי ע"מ א"צ ת"כ ושאר דברים או צריכה לקיים התנאי ותחזור לו הנייר אה"כ אבל להפוסקים דס"ל אפי' בעל מנת צריכים להיות כל התנאים שיהיה ת"כ ושאר דברים צריך כאן ג"כ להתנות בכל התנאים מיהו קשה הא הוי תנאי ומעשה בד"א למה שהוכחתי בס"י ל"ה אפי' כשאינו סותר התנאי למעשה מ"מ הוי תנאי ומעשה בד"א. ב"ש שם כב

²² טור ולבוש שם

²³ שעלתה בתיקו והוי ספק גט והטור כתב אינה מגורשת ל"ד בלישנא ואינו אלא ספק וכ"כ בבדק הבית. ב"ש שם כא

²⁴ שו"ע ונו"כ שם קכד ו

²⁵ שאם לא כן הרי יכול להזדייף

²⁶ דא"כ רק הגט לבד חקוק והעדים חתמו בלא חקוקה הוי כגט שכתוב על המחק ועדיו על הנייר דפסול. ח"מ שם יח, ועיין ב"ש שם טז שהקשה מהיכא תיתי שימחוק החתימות א"כ א"י לקיים החתימות, גם קשה הא כדת משה וישראל הוי כמו שריר וקיים וניכר אם מזויף וראיתי שדבריו לקוחים מב"ח ושם כתב הטעם אם הגט חקוק בכ"ק והעדים חתומים סתם יש לחוש שמא מעיקרו היה הגט ג"כ נכתב סתם והוא זיף, וקשה מנ"ל לחייש כזה כיון השתא ליכא חשש זיוף ויש לדמות למ"ש בח"ה סי' מ"ה שטר המסיים בחצי שיטה ועדים חתומים לא חיישינן לזיוף, לכן נראה דאין שום חשש בזה ומה שכתב הטור והיו העדים חקוקים משמע דבעינן שיהיה העדים גם כן חקוקים בכ"ק י"ל משום דגזרינן התימה אטו כתיבה כמ"ש בתוספות ריש גיטין דף ד' אלא לפי זה אם העדים חתומים על המחק והגט על הנייר פסול מטעם זה בלא הטעם שמא ימחוק הגט ולא משמע כן מדברי הפוסקים.

²⁷ ולכאורה קשה איך יחתמו העדים בכתובת קעקע הא נעשו רשעים אפילו כתבו ולא מלאו בדיו מ"מ נעשו רשעים מדרבנן בשלמא מה שהסופר כותב בכ"ק לק"מ כי אפילו אם הסופר נעשה רשע הגט כשר כמ"ש בסמ"ק הקודם אבל אם העדים כותבים בכ"ק נעשו רשעים והגט פסול ועיין ברמב"ם סוף הל' עכו"ם ובי"ד סי' ק"פ ואפשר דאירי דהיו שוגגים ועיין בתו' גיטין דף כ'. ב"ש שם טז

²⁸ ואין הבעל יכול לטעון אני לא מסרתי לה הגט רק העבד הלך מעצמו דהא אם היו באים לדון יחד על העבד ולא היה מביא ראיה על העבד שהיה שלו היה בחזקת מי שהוא עתה ואם כן גם הגט בחזקת' ככל אשה שיש

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

אם²⁹ חקק הגט על ידה של עצמה אינה מגורשת משום שלא נתן לה שום דבר ובעינין וכתב ונתן

ט. הגודרות אין להן חזקה

אף על פי שהמחזיק³⁰ בדבר המיטלטל נאמן לומר שהוא שלו, על בהמה וחיה אינו נאמן, מכיון שהיא מהלכת יש לחוש שמא מעצמה נכנסה לרשותו או שמא לקחה בדרך והחזיק בה, וזהו שאמרו חמינו "הגודרות אין להם חזקה". לפיכך אם יש למערער עדים שהוא שלו נוטל ונשבע היסת³¹, ואם אין לו עדים נשבע המחזיק היסת ועומד בשלו.

ובמקום שדרך למסור בהמה לרועה שחרית ולקחתה מידו ערבית בענין שאינה הולכת לבדה כלל, דינה כשאר מטלטלין ונאמן המחזיק בשבועת היסת לומר שקנויה לו.

יש אומרים³² אם החזיק בה ג' שנים באכילת פירות. ואפילו היתה החזקה שלא בפניו ג"כ מהני כשלא עשה מהאה³³ שלא בפניו³⁴ ובכל ענין³⁵ הוי חזקה, שאין דרך³⁶ להניח בהמה וחיה ביד אחרים ג' שנים³⁷.

גט בידה ומכ"ש אם היה ידוע שהעבד שלה והעדים התומין על יד עבדה ודאי הקנתו לו כמו גבי טבלא וכ"כ המ"מ. ח"מ שם יט

²⁹ ח"מ שם יז

³⁰ שו"ע ונו"כ חו"מ קלה א

³¹ ש"ך שם א

³² רמ"א שם כשעת הטור מהרשב"ם ותוס'

³³ ואם מיחה אפילו שלא בפניו מבטל החזקה כמו בקרקע. ואם טוען גנבת או גזלת מביתו, אפילו בגודרות אינו נאמן אף שיש לו מינו.

³⁴ נתיבות המשפט שם ו

³⁵ עיין פרישה [סעיף א'], שם כתבתי דמשמע מכאן דלסברא הזאת כשיש לו חזקת ג' שנים אין צריך שבועה, ומיהו היינו דוקא כשאין עדים להמערער וכמו שכתבתי בסמ"ע ריש סימן ק"מ [סק"ג], סמ"ע שם ד

³⁶ ולא דמי לעשויים להשאיל דלא מהני חזקת ג' שנים, דשאני התם דעביד למשאלינהו ליותר מג' שנים או ששכח למי השאיל, משא"כ בהני, נתיבות המשפט חדושים ה.

³⁷ אבל הרמב"ם [פ"י מטוען ה"ד] והיא דעת המחבר ס"ל דטעמא דמטלטלים דלא מהני בהו חזקת ג' שנים משום דלאו בני שטרא נינהו, ולפי האי טעמא ה"ה לבהמה וחיה. סמ"ע שם ג, אך בש"ך שם ג כתב דלכו"ע יש חזקת ג' שנים אף לרמב"ם והרבה להוכיח זאת עיי"ש

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

עבד כנעני גדול³⁸ דינו כבהמה, ואין לו חזקה עד אחר שלשה שנים³⁹ מאחר שהוא מהלך, וצריך המחזיק להביא ראיה ששמש לו כל שלשה שנים אלו כדרך עבד לרבו, ואם הוא קטן שאינו מהלך על רגליו, דינו כשאר מטלטלין ויש לו חזקה מיד, אפילו אם יש לו אם שרגילה לצאת ולבא בבית המחזיק, ולא אמרינן שמא הביאתו שם ושכחתו שם⁴⁰, שאין דרך האם לשכוח בנה.

לפיכך לגבי גיטין אם⁴¹ היו מוחזקין בעבד זה שהגט חקוק על ידו שהוא של הבעל ועכשיו יוצא מתחת ידה, והיא אומרת שבעדים נמסר לה ואין עידי מסירה לפנינו, הרי זו ספק מגורשת⁴², שמא מעצמו נכנס לרשותה כיון שיכול לילך מעצמו⁴³ ומעולם לא נמסר לה, וקי"ל שהוא בכלל הגודרות שאין להם חזקה מטעם זה שמא מעצמו נכנסו לרשות של זה שמחזיק בהם.

³⁸ שו"ע ונו"כ שם ב

³⁹ בעבד מודה הרמב"ם דבג' שנים הו"ל חזקה, משום דעבד בן שטר הוא. ויש לדקדק, דכאן סתם המחבר כדברי הרמב"ם דמחלק בין עבד ובין בהמה, ולעיל סימן ע"ב סוף סעיף כ"א משמע דהשוה אותם ובשניהם ס"ל דמועיל בהן חזקת ג' שנים. וי"ל דשם דאין עיקר מקומו לא חש לדקדק כולי האי, ולא בא אלא ללמדנו דיש חילוק בין חזקת מטלטלים דמהני מיד לחזקת בעלי חיים, ושגם בבעלי חיים מהני חזקת ג' שנים, ור"ל לכל מר כדאית ליה, וכאן שהוא מקומו דקדק וכתב כדעת הרמב"ם סמ"ע שם ג סמ"ע שם ה

⁴¹ שו"ע ונו"כ אבהע"ז שם

⁴² ואף על פי דהתם מפקינן להו מן המחזיק ויהבינן להו לבעליהם הראשונים שהם ודאי שלו, ואם כן הכא נמי נימא ודאי הוא של הבעל ואפילו ספק מגורשת לא תיהוי, שאני התם דכיון שהם בחזקת הראשון, השני הוה ליה המוציא ועליו הראייה, אבל לענין הגט על כל פנים מידי ספיקא לא נפקא, דע"כ צריכי לחוש שמא האמת עמה ולכך הויא ספק מגורשת. לבוש שם

⁴³ אבל בקטן מגורשת, ואם היה אצלה ג' שנים מוזמן הכתוב בגט ברמ"א כתב שמגורשת ובט"ז שם יז הקשה עליו ופסק שספק מגורשת. ועיי"ש בח"מ כ שכתב והקשה הב"י הא אין לאשה חזקה בנכסי בעלה וע"כ לא מיחה בה תוך ג' שני' ולי נראה דהקושיא מעיקרא ליתא דע"כ לא מבעיא ליה בנמרא אלא בעבד שהיו מוחזקין שהוא שלו אבל בדבר המטלטל שהיו מוחזקין שהוא שלו וגט כתוב עליו והוא טוען היא מעצמה לקחה הגט ודאי אינו נאמן אף על פי שודאי אין לאשה חזקה בכל מטלטלי של בעלה כשמברר שהיו שלו אלא ודאי כל שכתוב גט על המטלטלים היא נאמנת שנתנו לה דאם לא כן מאי תיקון העולם איכא בחתימת הגט לעולם יטעון הוא היא לקחה בעצמה הגט ואם כן ה"ה בגודרות לאחר שלשה דינים כמו כל המטלטלין לאלתר.